

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 346/2012-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 23/2012 z 29. februára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S. s., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2012 faxom doručená a 12. júna 2012 písomne doplnená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 23/2012 z 29. februára 2012.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako odporca v konaní Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 44 C 120/2010, ktoré začalo na návrh L. I. (ďalej len „navrhovateľka“) vo veci zaplatenia sumy 368,82 € s príslušenstvom. Žalovaná suma predstavovala sťažovateľkou nezaplatenú splátku dôchodku za apríl 2010.

Okresný súd rozsudkom č. k. 44 C 120/2010-108 zo 16. februára 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zaviazal sťažovateľku zaplatiť navrhovateľke 368,82 € s príslušenstvom a trovy konania. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia rozsudku uviedol:

«Na základe vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že účastníci dňa 09. 02. 1994 uzavreli v zmysle § 842 O. z. Zmluvu o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s., ktorej predmetom bolo doživotné plnenie odporcom ako povinným v prospech navrhovateľky vo výške 11.111,- Sk mesačne na základe žiadosti navrhovateľky zo dňa 09. 02. 1994. Na základe zmluvy odo dňa jej účinnosti odporca v prospech navrhovateľky i plnil. Dňa 26. 10. 2009 odporca v zmysle § 582 ods. 1 O. z. uplatnil voči navrhovateľke výpoveď z predmetnej zmluvy, a to z dôvodu, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede.

Podľa citovaných zákonných ustanovení zmluva o dôchodku musí obsahovať vymedzenie účastníkov zmluvy, t. j. zmluvných strán, výšku dôchodku, začiatok doby výplaty dôchodku, vymedzenie doby výplaty dôchodku, pričom musí byť uzavretá písomne.

Z listinných dokladov mal teda súd jednoznačne preukázané, že predmetná zmluva bola vyhotovená v písomnej forme v súlade s § 842 ods. 2, § 40 ods. 1 O. z..

Ďalšiu námietku odporcu, ktorou zdôvodňoval neplatnosť predmetnej zmluvy a to nedostatočnú identifikáciu oprávnenej osoby, ktorá je v zmluve označená len menom a priezviskom, ktoré svedčí viacerým osobám súd vyhodnotil taktiež ako nedôvodnú, nakoľko v žiadosti o plnenie, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy (bod 2 zmluvy) je

navrhovateľka v predmetnej žiadosti identifikovaná menom, priezviskom, dátumom a miestom narodenia, rodným číslom a adresou pobytu, teda údajmi, ktoré jednoznačne identifikujú oprávnenú osobu. Navyše v zmluve je uvedené aj číslo účtu navrhovateľky, ktoré je tiež identifikačným údajom.

Odporca zdôvodňoval vypovedanie zmluvy tvrdením, že zmluva o dôchodku je zmluvou na dobu neurčitú a preto ju bolo možné vypovedať v zmysle ustanovenia § 582 O. z.. V tomto smere súd má za to, že právo výplaty dôchodku je charakteristické neurčitou dobou trvania, t. j. vyjadruje sa v zmluve pojmami ako „doživotne“, „teda až do smrti oprávnenej osoby, prípadne „počas invalidity“, „počas štúdia“, to znamená, že musí ísť o také vymedzenie doby výplaty dôchodku, ktoré sa vyznačuje neurčitou. Neznamená to však, že by išlo o zmluvu na dobu neurčitú (ako ju chápe odporca), nakoľko jej trvanie je jednoznačne určené právnou skutočnosťou, o ktorej je isté, že nastane, s tým, že pri uzatváraní zmluvy sa nevie, kedy nastane (napr. úmrtie oprávneného).

Predmetnou Zmluvou o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s. sa v prospech navrhovateľky založilo právo na vyplácanie dôchodku doživotne, t. j. na dobu neurčitého trvania, kedy je presne určený okamih začiatku vyplácania dôchodku a okamih ukončenia právneho vzťahu, a to smrťou, ktorá skutočnosť nie je závislá od ľudskej vôle. Z dikcie zákonného ustanovenia je zjavný charakter predmetného právneho vzťahu – zmluvy o dôchodku v zmysle § 842 O. z., z ktorého vyplýva, že takýto typ zmluvy nie je možné dohodnúť na čas určitý, ale buď doživotne, teda do okamihu smrti oprávneného, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom – lehotou, ktorý má svoj začiatok a koniec, t. j. počas štúdií, vdovstva a pod. Je nepochybné, že pri predmetnej zmluve zo dňa 09. 02. 1994 je špecifikovaný začiatok vzniknutého právneho vzťahu medzi účastníkmi, t. j. 09. 02. 1994 a tiež jeho trvanie, t. j. doživotne, teda okamihom smrti navrhovateľky dôjde k zániku tohto právneho vzťahu. Ide teda o presne určenú dobu s jednoznačne určeným začiatkom a koncom, avšak jej trvanie je neurčité, presne ako to predpokladá ustanovenie § 842 O. z.. Trvanie právneho vzťahu bolo účastníkmi konania dohodnuté do okamihu úmrtia navrhovateľky, teda do doby nastania skutočnosti nezávislej od ich vôle. Ustanovenie § 582 ods. 1 O. z. upravuje možnosť ukončenia právneho vzťahu a spôsob zrušenia záväzku založeného zmluvou uzavretou na neurčitú dobu, predmetom ktorého je opakovaná činnosť alebo záväzok, a to jednostranným

právnym úkonom – výpoveďou. Odporca výpoveďou zo dňa 26. 10. 2009, doručenou navrhovateľke vypovedal predmetnú Zmluvu o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s. podľa § 582 O. z.. Súd má za to, že v tomto prípade nebolo možné zo strany odporcu použiť toto ustanovenie na ukončenie právneho vzťahu medzi účastníkmi založenom zmluvou o dôchodku, nakoľko podľa tohto ustanovenia možno vypovedať len zmluvu uzavretú na dobu neurčitú, akou predmetná zmluva o dôchodku bezpochyby nie je. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetná zmluva zo dňa 09. 02. 1994 nebola uzavretá na dobu neurčitú, odporca preto nemohol zmluvu vypovedať podľa § 582 O. z. a preto súd považuje výpoveď zo zmluvy danú odporcom za neplatnú podľa ust. § 39 O. z. (odporuje zákonu) a preto je povinný odporca naďalej plniť navrhovateľke podľa zmluvy, ktorá je platná a účinná.

Odporca v tejto súvislosti namietal rozpor medzi ust. čl. 2 a čl. 3, keď v čl. 2 zmluvy sa odporca zaväzuje predmetnú sumu vyplácať doživotne a v čl. 3 sa vyplácanie plnenia končí mesiacom, ktorého sa príjemca dožil, čo sú dva rôzne časové úseky, spôsobujúce absolútnu neplatnosť zmluvy z dôvodu jej neurčitosti. Súd dospel k záveru, že nemožno ani túto námietku odporcu vyhodnotiť ako dôvodnú, keď čl. 3 svojou bližšou špecifikáciou len dopĺňa ust. čl. 2 a ďalej ho precizuje, a preto rozhodne nespôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy odporcom namietanou neurčitosťou.

Súd sa ďalej zaoberal námietkou odporcu, že záväzok odporcu voči navrhovateľke zanikol z dôvodu nemožnosti plnenia (§ 575 a nasl. O. z.), a i túto vyhodnotil ako nedôvodnú, keď odporcom citovane ust. § 27 ods. 8 Zákona o bankách podľa názoru súdu sa vôbec netýka vzťahov upravených predmetnou zmluvou, t. j. interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, ale predmetné ustanovenie upravuje vzťahy banky navonok, t. j. uzatváranie zmlúv s klientmi, či inými bankami vzhľadom k predmetu jej činnosti. Tento záver priamo vyplýva z existencie interných predpisov banky – konkrétne zo Štatútu PDF, ktorý v čl. 1 uvádza, že Podporný dôchodkový fond slúži na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú pracovníci S. dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti k S., kvality ich práce a na podporu stabilizácie pracovníkov. Súd má za to, že na právny vzťah založený medzi účastníkmi zmluvou o dôchodku nemožno v žiadnom prípade aplikovať citovaný zákon o bankách.

Z týchto dôvodov súd považoval nárok navrhovateľky za dôvodný, riadne preukázaný...»

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 15 Co 52/2011-162 z 21. septembra 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia rozsudku krajský súd uvádza:

„Voči uvedenému rozsudku sa v zákonom stanovenej lehote odvolal odporca, ktorý v odvolaní poukazuje na neplatnosť zmluvy o dôchodku pre jej rozpor so zákonom. Uvádza, že Občiansky zákonník pri úprave doby, na ktorú môžu účastníci zmluvy zmluvou o dôchodku založiť oprávnenému právo na vyplácanie určitého dôchodku, upravuje alternatívne, t. j. dva spôsoby úpravy tejto doby. Prvou je neurčitá doba na doživotne, druhou alternatívou je inak určená doba neurčitého trvania. Z dôvodu, že tu zákon používa medzi týmito dvoma alternatívami spojku alebo, môžu zmluvné strany dohodnúť a v písomne uzatvorenej zmluve uviesť len jeden zo zákonom alternatívne predpokladaných spôsobov. Zmluva o dôchodku, o ktorú navrhovateľka svoj nárok opiera, v tomto ohľade odporuje zneniu ustanovenia § 842 OZ, pretože obsahuje dojednané dve odlišné doby trvania vyplácania sumy dohodnutého plnenia. Z textu zmluvy o dôchodku, podľa názoru odporcu nemožno jednoznačne ustáliť dobu trvania práva na dôchodok. Poukazuje na rozdielne a vzájomne si odporujúce znenie bodov 2 a 3 zmluvy o dôchodku, čo má za následok, že ak oprávnená osoba zomrie v období od 15. dňa kalendárneho mesiaca do posledného dňa kalendárneho mesiaca, podľa bodu 2 zmluvy o dôchodku by právo na mesačnú platbu za tento mesiac vzniklo. Podľa bodu 3 zmluvy o dôchodku by toto právo, ale nevzniklo, pretože oprávnená osoba by sa nedožila konca kalendárneho mesiaca. Zmluva o dôchodku je neplatná i pre neurčitosť vo vymedzení oprávnenej osoby z tejto zmluvy. Túto námietku vyhodnotil súd prvého stupňa ako nedôvodnú.

S právnym názorom súdu prvého stupňa sa odporca nestotožňuje. Uvádza, že zo zmluvy o dôchodku je zrejmé, že táto nemá žiadnu prílohu, ktorá by tvorila jej neoddeliteľnú súčasť. Pokiaľ ide o číslo bankového účtu uvedeného v zmluve, navrhovateľka nepreukázala, že takýto bankový účet vôbec existuje, a že ide o bankový účet navrhovateľky. Ďalej poukazuje na ust. § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o

zмене a doplnení niektorých zákonov a na ust. § 116 zákona o bankách. Uviedol, že ak by súd prvého stupňa tieto zákonné ustanovenia na vec aplikoval, zistil by, že záväzok na plnenie zo zmluvy o dôchodku voči žalobcovi zanikol, ak by predtým existoval, pretože plnenie zo zmluvy o dôchodku sa stalo nemožné v zmysle ust. § 575 ods. 1 OZ, s poukazom na ust. § 27 ods. 8 zákona o bankách, a to z dôvodu, že banka nesmie poskytovať plnenie bez poskytnutia protihodnoty ani hospodársky neodôvodnené plnenie. Následne poukazuje opätovne na ust. § 842 OZ, z ktorého podľa názoru odporcu jednoznačne vyplýva, že zmluva o dôchodku je uzatvorená zo zákona na dobu neurčitú a túto možno teda vypovedať. Odporca zastáva jednoznačný právny záver, že zmluvu síce možno dohodnúť na dobu určitú i tak, že jej trvanie je viazané na konkrétne dátumom neurčiteľnú, objektívne zistiteľnú skutočnosť, o ktorej je isté, že nastane. Nesmie však ísť o takú právnu skutočnosť, s ktorou priamo zákon spája zánik tohto zmluvného vzťahu. Takáto právna skutočnosť totiž spôsobuje zánik zmluvného vzťahu, bez ohľadu na dohodu zmluvných strán o dobe trvania zmluvy, tzn. že zmluvný vzťah skončí v dôsledku takejto zákonom stanovenej právnej skutočnosti, bez ohľadu na to, či zmluva bola dohodnutá na dobu určitú alebo neurčitú...

Odvolací súd poukazuje na ust. § 219 ods. 1 O. s. p. v znení účinnom od 15. 10. 2008, podľa ktorého odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 cit. ust., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré považuje za vecne správne a to i v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p.

Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, v ďalšom sa obmedzil len na skonštatovanie vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia.

Na zdôraznenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd uvádza, že rovnako ako súd prvého stupňa, odvolací súd vychádza z toho, že predmetná zmluva o dôchodku je zmluvou uzavretou na dobu určitú. Stotožňuje sa s právnym názorom súdu prvého stupňa, že sa jedná o zmluvu, ktorá je uzatvorená na presne určenú dobu s jednoznačne určeným začiatkom a koncom, avšak jej trvanie je neurčité, tak ako

predpokladá ust. § 842 OZ. Trvanie zmluvy je jednoznačne určené právnou skutočnosťou, o ktorej je isté, že nastane s tým, že pri uzatváraní zmluvy sa nevie, kedy nastane. Odvolací súd má tiež za to, že uzatvorená zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu Slovenskej štátnej sporiteľne, uzatvorená medzi Slovenskou štátnou sporiteľňou Bratislava a navrhovateľkou Lýdiou Imbergerovou dňa 9. 2. 1994 je dostatočne určitá pre oboch zmluvných partnerov i napriek tej skutočnosti, že odporca túto skutočnosť v podanom odvolaní namieta. Odvolací súd poukazuje tiež na to, že dňa 26. 10. 2009 dal odporca navrhovateľke výpoveď z predmetnej zmluvy, kde navrhovateľku presne identifikoval, teda nemal pochybnosť o tom, s kým bola Zmluva uzatvorená. Keďže odporca dal navrhovateľke predmetnú výpoveď, považoval predmetnú Zmluvu za dostatočne určitú, nakoľko vypovedať možno len zmluvu platne uzatvorenú, tzn. že pokiaľ odporca túto vypovedal, mal v čase výpovede za to, že vypovedá platne uzatvorenú zmluvu. Odvolací súd súčasne poukazuje na čl. 1 predmetnej zmluvy o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu Slovenskej štátnej sporiteľne, ktorá v úvodnom čl. 1 odkazuje na Štatút PDF S. Vychádzajúc z čl. 1 štatútu podporného dôchodkového fondu Slovenskej štátnej sporiteľne, kde je upravený účel fondu je uvedené, že podporný dôchodkový fond Slovenskej štátnej sporiteľne slúži na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú pracovníci S. dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti k S., kvality ich práce a na podporu stabilizácie pracovníkov S.. Vymedzením povinnosti plniť doživotne, zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané až do smrti oprávnenej osoby na prijatie dôchodku, v danom prípade navrhovateľky. Uvedená povinnosť je upravená v čl. 2 predmetnej Zmluvy, pričom bližšie špecifikovaná je v čl. 3 predmetnej Zmluvy.

Keďže ust. § 582 ods. 1 OZ upravuje možnosť ukončenia právneho vzťahu a spôsob zrušenia záväzku založeného zmluvou, uzavretou na neurčitú dobu, a to jednostranným právnym úkonom – výpoveďou, v danom prípade aplikácia uvedeného ustanovenia nebola možná, nakoľko odvolací súd súhlasne ako i súd prvého stupňa, tak ako už bolo vyššie uvedené, považuje predmetnú zmluvu o dôchodku uzavretú na dobu určitú a to doživotne.

Vzhľadom k tomu, že odporca dal výpoveď zo zmluvy o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu Slovenskej sporiteľne podľa uvedeného ust. § 582 OZ, odvolací súd súhlasne ako i súd prvého stupňa, považuje uvedenú výpoveď danú odporcom

navrhovateľke dňa 26. 10. 2009, vzhľadom na jej rozpor s ust. § 582 OZ za neplatný právny úkon (§ 39 OZ).

Čo sa týka ďalších námietok odporcu v podanom odvolaní, že predmetná zmluva bola uzatvorená v rozpore so zákonom č. 483/2001 Z. z. o bankách, v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý sa touto námietkou odporcu dostatočne zaoberal a i odvolací súd je toho názoru, že ust. § 27 ods. 8 Zákona o bankách sa netýka vzťahov upravených predmetnou zmluvou, t. j. interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, nakoľko tento zmluvný vzťah posúdil i odvolací súd ako vnútrozamestnanecký.

Z týchto dôvodov preto Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil. “

Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol uznesením sp. zn. 2 Cdo 23/2012 z 29. februára 2012.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka po rekapitulácii priebehu konania v jej veci tvrdí, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu i jej práva na spravodlivé súdne konanie došlo tým, že „Najvyšší súd... odmietol naše dovolanie napriek tomu, že bola daná prípustnosť dovolania, a to podľa ustanovenia § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“, ako aj tým, že „Najvyšší súd... neodôvodnil svoje rozhodnutie v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.“.

Sťažovateľka ďalej uvádza: „Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky v ňom podrobne teoreticky rozoberá, kedy prichádza k odňatiu práva konať pred súdom. V odôvodnení sa výslovne zaoberá aj posudzovaným prípadom, avšak len všeobecne. Nevenuje sa podstatným, konkrétnym dôvodom uvedeným v dovolaní.

Dovolanie bolo podané jednoznačne z toho dôvodu, že odvolací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal s právnou argumentáciou... S týmto základným dôvodom dovolania sa odvolací súd vysporiadal len konštatovaním, že nie je dôvodná námietka žalovanej týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia

prvostupňového a odvolacieho súdu. Dovolací súd už ale neuviedol, prečo sa odvolací súd s našou argumentáciou uvedenom v odvolaní nemusel zaoberať. V odôvodnení svojho rozhodnutia pritom uvádza, že odvolací súd musí odpovedať na námietky a argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní.

Ak dovolací súd prišiel k právnomu záveru o dostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, mal v súlade s právom na spravodlivý proces odôvodniť, s ktorými konkrétnymi dôvodmi uvedenými v odvolaní sa nemusel odvolací súd zaoberať, pretože neboli pre rozhodnutie významné a ako sa vysporiadal s argumentmi pre vec významnými.

Dovolací súd však takto nekonal a napriek pomerne rozsiahlemu odôvodneniu svojho rozhodnutia sa nezaoberal podstatnými právnymi argumentmi uvedenými v dovolaní, ktoré obchádza všeobecnými konštatovaniami.

Tým, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s podstatnými dôvodmi dovolania, porušil naše právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa S., a. s. v skratke S., a. s. podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 02. 2012, sp. zn. 2Cdo/23/2012, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 02. 2012, sp. zn. 2Cdo/23/2012, a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný úplne nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia, k rukám advokáta JUDr. R. K.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia.

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu.

V úvode odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd musí zdôrazniť, že za predmet prieskumu mu sťažovateľka záväzne určila (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) uznesenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. To je významné hodnotiace kritérium na kontrolu ústavnosti napadnutého rozhodnutia. Dovolanie v občianskom súdnom konaní je totiž mimoriadnym opravným prostriedkom, v dôsledku ktorého dovolací súd môže zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Dovolanie preto neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad už spomenutú právnu istotu účastníkov konania.

Dovolanie proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka odôvodnila tým, že podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, pričom uviedla, že *„odňatie možnosti konať pred súdom spočíva v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie... neodôvodnil v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď sa nevysporiadal s prevažnou väčšinou našich námietok uvedenou v odvolaní ako aj počas prvostupňového konania“*.

Sťažovateľka zároveň poukázala na to, že *„Odvolací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal s právnou argumentáciou“*, a uviedla jednotlivé odvolacie body, s ktorými sa odvolací súd podľa jej názoru nevysporiadal.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia uvádza:

„Podľa názoru dovolateľky jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) tým, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoj rozsudok, pretože sa nevysporiadal s prevažnou väčšinou jej námietok uvedených v odvolaní aj počas prvostupňového konania.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva,

ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade s právnymi predpismi a žalobkyni neznemožnili uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. namieta porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. US 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná námietka žalovanej týkajúca sa nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Hggins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sú zrozumiteľným spôsobom uvedené dôvody, pre ktoré prvostupňový súd žalobe vyhovel a dôvody, pre ktoré odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Toto rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa správnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmatočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľkou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne právne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).“

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že vada konania podľa § 237 písm. f) OSP znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 261/06). Ústava však neupravuje, aké dôsledky majú prípady porušenia práva na súdnu ochranu a jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým dochádza v konaní pred súdmi, ani neustanovuje predpoklady ich možnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu ustanovuje v zmysle čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy Občiansky súdny poriadok, ktorý predpokladá aj možnosť vzniku procesných pochybení v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky pochybení upravuje tento procesný kódex aj podmienky, za ktorých možno procesné nesprávnosti napraviť v dovolacom konaní. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú tzv.

zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania podľa § 237, pričom vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP. Aj niektorým ďalším vadám inej procesnej povahy majúcim za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak na rozdiel od taxatívne vymenovaných väd ich považuje za relevantný dovolací dôvod [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], ktorý možno uplatniť iba v takom dovolaní, ktoré je procesne prípustné; vada takejto povahy sama osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Ústavný súd v spojitosti s uvedeným ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011).

So zreteľom na právne závery ústavného súdu vyjadrené v niektorých jeho nálezochoch (II. ÚS 261/06, I. ÚS 393/08 a I. ÚS 342/2010) treba dodať, že je vždy vecou individuálneho posúdenia v každom jednotlivom prípade, aké dôsledky majú procesné nedostatky, ku ktorým došlo v postupe súdov v rámci občianskeho súdneho konania (II. ÚS 148/09). Keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno výnimočne (len v osobitne zákonom ustanovených prípadoch) napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, smeruje proti rozhodnutiu, ktoré už nadobudlo atribúty záväznosti a nezmeniteľnosti, dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle ku konfliktu dvoch do určitej miery protichodných (verejných) záujmov, a to záujmu na ochrane základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a záujmu na ochrane právnej istoty ako ústavného princípu vyplývajúceho z čl. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty, ktorý do určitej miery „obmedzuje“ právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení.

Najvyšší súd preto nemohol brať zreteľ len na sťažovateľkou zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať aj na to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu.

Najvyšší súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania správne uprednostnil ústavný princíp právnej istoty, lebo sťažovateľkou namietaný nedostatok odôvodnenia rozsudku krajského súdu (ako aj okresného súdu) nevykazoval znaky odňatia možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.

S takýmto záverom najvyššieho súdu sa ústavný súd v celom rozsahu stotožňuje, pričom konštatuje, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu, resp. ich odôvodnenia, spĺňajú všetky požiadavky, ktoré vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu, a to s poukazom na už citované časti odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu.

Najvyšší súd tak vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel k plne akceptovateľnému záveru, že skutkové a právne závery krajského súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a že odôvodnenie ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 OSP). Za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno považovať to, že krajský súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sťažovateľky.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené namietané uznesenie najvyššieho súdu odmietajúce dovolanie sťažovateľky z dôvodu jeho neprípustnosti, ako aj celé odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory najvyššieho súdu svojimi vlastnými.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2012